

Lactuca tatarica (L.) C. A. Mey. op Rottumerplaat

door

H. T. VAN DER MEULEN (Joure) en D. T. E. VAN DER PLOEG (Sneek)

In de eerste week van juli 1967, toen de heer S. Braaksma en de eerste van ons op Rottumerplaat verbleven voor ornithologisch onderzoek, vonden zij in het aanspoelsel bij de stuifdijk op een laag duingedeelte een plantesoort die niet dadelijk op naam kon worden gebracht. De eerste gedachte was: één of andere vorm van cichorei of een vreemde *Sonchus*.

Er stonden op die plaats ca. 200 van deze planten, zodat er één exemplaar werd meegenomen voor verdere determinatie; bovendien werd een kleurendia van deze plant gemaakt. Thuis gekomen bleek het materiaal niet zeer geschikt voor determinatie (plat en verdroogd in plunjzak), zodat de naamgeving niet verder kwam dan *Lactuca perennis* met een groot vraagteken.

Kort geleden werd deze vondst besproken met de tweede auteur en aan de hand van de kleurendia en de beschrijving in *Gorteria* 1(6), 1962, p. 53 kwamen wij op *Lactuca tatarica*. Daar deze Aziatisch-Oosteuropese soort bij de haven van Emden voorkomt [*Gorteria* 1(7), 1962, p. 80], leek het ons, gezien de ligging en de afstand t.o.v. Rottumerplaat, mogelijk dat zij zich van hier uit heeft kunnen vestigen.

Op 4 en 5 juli 1968 brachten Braaksma en de eerste onzer weer een bezoek aan Rottumerplaat en één van de eerste dingen was het kijken naar de vindplaats van vorig jaar. *Lactuca tatarica* bleek zich goed te hebben uitgebreid. Was het aantal planten in 1967 ca. 200, thans waren er minstens 700 exemplaren. Er waren flinke planten bij van ongeveer 70 cm hoog, maar ook kleine van ca. 10 cm. Bijna alle planten hadden bloeknoppen, sommige bloeiden en enkele waren reeds uitgebloeid. De determinatie door middel van de kleurendia bleek volkomen juist te zijn.

Lactuca tatarica groeide op een oppervlakte van ca. 20 bij 12 m tussen een begroeiing van o.a. *Sonchus arvensis*, *Leontodon nudicaulis*, *Hippophaë rhamnoides*, *Sedum acre*, *Festuca rubra*, *Ammophila arenaria* en *Calamagrostis epigeios*.

Interessant blijft de vraag hoe wij het voorkomen van *Lactuca tatarica* op Rottumerplaat moeten waarderen. De plant komt hier blijkbaar in een overeenkomstig milieu voor als op de eilanden en kustgebieden van de Oostzee (Rügen, Usedom, Greifswalder Bodden, Darsz, Hiddensee, Fehmarn). De vondst zou kunnen passen in het uitbreidingsbeeld van de soort, die in deze eeuw het Oostzeegebied binnendrong. Het zou dus kunnen zijn, dat thans het Noordzeegebied aan de beurt is, gezien ook het recente voorkomen langs de kust van Engeland, Schotland en Ierland. De groeiplaats Rottumerplaat past dan meer bij de natuurlijke groeiplaatsen die deze soort hier bezet, terwijl de vindplaats Rotterdam meer past bij de vindplaatsen Emden (haven), Stockholm (ruderaal), Buvik, Noorwegen (ruderaal). Het lijkt de moeite waard zorgvuldig op te letten of en wanneer *Lactuca tatarica* de overige Waddeneilanden bereikt.

Waarschijnlijk zal deze soort van de lijst van adventieven naar die van de neofyten kunnen promoveren. Wij zouden dan voor deze nieuwe indigeen de naam „strandsla” willen voorstellen.

Aan Rijkswaterstaat, die op Rottumerplaat werkzaamheden aan de stuifdijk uitvoert is de vondst meegedeeld met het verzoek de standplaats zoveel mogelijk te ontzien.

Verder kan nog worden vermeld, dat door ons nog enkele plantesoorten zijn gevonden die nog niet eerder van Rottumerplaat bekend waren, n.l.: *Calystegia soldanella*, *Calystegia sepium*, *Galeopsis tetrahit*, *Carex serotina*, *Carex flacca* en *Apera spica-venti*.

Summary

Lactuca tatarica (L.) C. A. Mey., in the Netherlands up till now known only as an adventitious species found in the harbour of Rotterdam, appears to have established itself in Rottumerplaat, a small island between Schiermonnikoog and Rottum (Westfrisian Islands). In 1967 about 200 plants were found; in 1968 this number has increased to at least 700.